

Forslag til feltarbeid - januar 2021

Oppg. 1: Det utadvendte biblioteket

Oppg. 2: Samlingsutvikling

Oppg. 3: Innkjøpsordningene – bruk og formidling

Oppg. 4: Analyse av bibliotekets formidlingspraksiser

Oppg. 5: Informasjonssøkeferd

Oppg. 6: Brukerhenvendelser og gjenfinning i biblioteklokalet

Oppg. 7: Bibliotekets referanse-/informasjonstjeneste

Oppg. 8: Metadata/katalogbruk i museum

Oppg. 9: Praksis i forvaltningsarkiv

Oppg. 10: Hva kan en bibliotekar brukes til?

Oppg. 11: Tilpasset oppgave

Oppg. 1. Det utadvendte biblioteket

Både fag- og folkebibliotek har lenge lagt til rette for ulike former for aktivitet og dialog. Gjennom tjeneste- og prosjektutvikling får brukerne et stadig større tilbud. Blant annet har den oppdaterte formålsparagrafen gitt folkebibliotekene ytterligere fokus på rollen som møteplass, dialog- og debattarena. Også UH-bibliotekene satser på å synliggjøre kunnskap og læring på nye måter, bl.a. gjennom arrangementer og utstillinger. I tillegg har mange bibliotek blitt mer åpne.

I forbindelse med koronapandemien påpekte Bibliotekarforbundet i april 2020 at folkebibliotekenes oppgaver og samfunnsansvar ikke opphører selv om det fysiske bibliotekrommet stenges. Siden da har bibliotekene åpnet dørene igjen, men koronasituasjonen preger fremdeles hverdagen. Hvilke nye og kreative løsninger har bibliotekene utviklet for å imøtekomme brukernes ønsker og behov? Hvordan gjennomføres f.eks. arrangementer og hva mener brukerne om de nye tiltakene?

Skolebibliotekene skal være både lære- og væresteder. Samtidig ses bibliotekaren som en pedagogisk medspiller for lærerne bl.a. når det gjelder digitale ferdigheter og leselest. Forventningen om utadvendthet viser seg også i bibliotekstrategien Rom for demokrati og dannelse, som gjelder for årene 2020-2023. Her påpekes det bl.a. at bibliotekene skal satse på oppsøkende virksomhet for å tiltrekke seg nye brukere, bl.a. i skolen.

I denne oppgaven kan du bl.a. ta utgangspunkt i en eller flere aktiviteter/tjenester på praksisstedet eller se på tilbudet til bestemte brukergrupper. For bibliotekene kan en slik

evaluering være et nyttig redskap i arbeidet med prioritering av oppgaver og tjeneste- eller strategiutvikling.

Aktuelle temaer kan være:

A. Folkebibliotek

- Hvordan er aktivitetstilbudet tilpasset folkebiblioteklovens §1?
- Hvilke tanker gjør bibliotekarene seg om samfunnsoppdraget paragrafen beskriver?
- Hvordan samsvarer bibliotekets tilbud med samfunnsoppdraget? Hvilke arrangementer/aktiviteter/møter finnes på biblioteket?
- Hvem bruker tilbudene?
- Hvordan kommuniseres tilbudet til ulike brukergrupper? Hvordan kan biblioteket bedre informere om aktivitetene?
- Hvordan oppleves biblioteket som aktivitetsarena framfor andre arenaer?
- Hvordan brukes bibliotekrommet?

B. Skolebibliotek

- Hvordan brukes tilbud og tjenester av elevene? Hvorfor benytter de skolebiblioteket?
- Hva gjør bibliotekarene for å få flere elever til å bruke biblioteket? I hvilken grad lykkes de?
- Hvordan opplever elevene biblioteket som læringsarena framfor andre arenaer?
- Hvilke forventninger har lærerne til skolebiblioteket?
- Hvordan benytter lærerne biblioteket og bibliotekaren i sin pedagogiske planlegging og undervisning?
- Hvordan ser lærerne på samarbeidet med bibliotekarene?
- Hvordan brukes bibliotekrommet?

C. Universitets/høgskolebibliotek

- Hvilken faglig og pedagogisk profil har biblioteket?
- Hvilke aktiviteter og tjenester tilbyr biblioteket som en del av sin utadrettede virksomhet?
- Hvordan samsvarer tilbudet med lærernes forventninger?
- Hvordan samsvarer tilbudet med studentenes forventninger?
- Hvordan blir aktiviteter og tjenester brukt?
- Hvordan opplever studentene biblioteket som læringsarena framfor andre arenaer?
- Hvordan informerer biblioteket studentene om aktivitetene og tjenestene? Bør de gjøre noe annerledes?
- Hvordan brukes bibliotekrommet?

Aktuell litteratur

Folkebibliotek:

Audunson, R. A. (2005). The public library as a meeting place in a multicultural and digital context: The necessity of low-intensive meeting places. *Journal of documentation*, 61 (3), 429-441.

Jochumsen, H., Hvenegaard Rasmussen, C. & Skot-Hansen, D. (2010). *Folkebibliotekerne i vidensamfundet*. Hentet fra

http://slks.dk/fileadmin/publikationer/rapporter_oeverige/folkebib_i_vidensamfundet/pdf/Folkebib_i_videnssamf.pdf

Kulturdepartementet. (2015). *Nasjonal bibliotekstrategi 2005-2018*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/e1dd0466444d4d5d9d02e8d6897d38fb/nasjonal_bibliotekstrategi_2005-2018.pdf

Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet (2019). *Nasjonal bibliotekstrategi 2020-2023 - Rom for demokrati og dannelse*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/18da5840678046c1ba74fe565f72be3d/nasjonal-biblioteksstrategi-endelig-uu.pdf>

St.meld. nr. 23 (2008-2009). (2009). *Bibliotek: Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-23-2008-2009/id555516/sec1>

Skolebibliotek:

Barstad, J., Audunson, R., Hjortsæter, E. & Østlie, B. (2007). *Skulebibliotek i Norge: Kartlegging av skulebibliotek i grunnskule og videregående opplæring*. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/153960>

Carlsten, T. C. & Sjaastad, J. (2014). *Evaluering av program for skolebibliotekutvikling 2009–2013* [Evaluation of the Program for School Library Development 2009–2013]. Oslo: Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning. Hentet fra <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/handle/11250/280077>

Eri, T. & Pihl, J. (2016). The challenge of sustaining change: contradictions within the development of teacher and librarian collaboration. *Educational Action Research* (2016): 1-17. Hentet fra <http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09650792.2016.1147366>

Lien, M. (2018). *Dette er ikke et bibliotek. Det er et rom med bøker i*. Hentet fra <https://morgenbladet.no/aktuelt/2018/03/dette-er-ikke-et-bibliotek-det-er-et-rom-med-boker-i>

UH-bibliotek:

Anderson, A; Fagerlid, C.; Larsen, H. & Straume, I. S. (2017). *Det åpne bibliotek: Forskningsbibliotek i endring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Hentet fra <https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/20>

Dewey, B. I. (2008). Social, intellectual, and cultural spaces: Creating compelling library environments for the digital age. *Journal of Library Administration*, 48(1), 85-94.

Frey, S., & Codispoti, M. (2010). *Bowling Alone in the Library: Building Social Capital on Campus*. Paper presentert ved Popular culture & American culture association annual national conference, St. Louis. Hentet fra <http://hdl.handle.net/10484/919>

Magi, T. J., & Mardeusz, P. E. (2013). Why some students continue to value individual, face-to-face research consultations in a technology-rich world. *College & Research Libraries*, 74(6), 605-618. <https://scholarworks.uvm.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1014&context=libfacpub>

Mikkelsen, S. (2018). *Bibliotekene på campus er svært viktig for studentene*. Hentet fra <http://www.universitetsavisa.no/student/2018/01/11/Bibliotekene-på-campus-er-svært-viktig-for-studentene-71276.ece>

Johansen, A.; Østerdal, Iduun K.; Aronsen, K.; Gasting, A.; Lorange, Anne L.; Langø, I.; Karlstrøm, H. (2017). *Biblioteket – universitetets bankende hjerte*. Hentet fra <http://www.universitetsavisa.no/ytring/2017/06/01/Biblioteket---universitetets-bankende-hjerte-66778.ece>

Tevaniemi, J.; Poutanen, J. & Riitta, L. (2015). Library as a Partner in Co-Designing Learning Spaces: A Case Study at Tampere University of Technology, Finland. *New Review of Academic Librarianship*

Universitets- og høyskolerådet (2015). *Bibliotek i universitets- og høyskolesektoren - utvikling, roller og oppgaver*. Hentet fra https://www.uhr.no/_f/p1/i032fbb43-f31c-4549-aa02-3317fac423a4/2015-uhrbkdstrengi_endelig_versjon.pdf

Opppg. 2: Samlingsutvikling

Samlingsutvikling betegner helheten av bibliotekets systematiske innkjøp av medier til sine samlinger og bibliotekets systematiske kassasjon fra samlingene.

Aktuelle temaer kan være:

- A. Har biblioteket en aktiv politikk og strategi for samlingsutvikling? I hvilken grad er bibliotekets innkjøpspolitikk etterspørselsstyrt eller basert på bibliotekarenes egne vurderinger? Vurderes kassasjon etter slitasje, tidsrom siden siste utlån eller andre kriterier? Er det særlige områder der biblioteket satser på å utvikle samlingene? Hvordan påvirker digitale bibliotek (f.eks. tidsskriftdatabaser, e-bøker og bokhylla.no) innkjøpspolitikken og kassasjonspraksisen? Har biblioteket endret sin innkjøpspolitikk under koronapandemien?

For folkebibliotek: Har biblioteket noen prinsipper for hvordan de forvalter folkebiblioteklovens krav om allsidighet, aktualitet og kvalitet i samlingene?

- B. Hva er bibliotekbrukernes behov og ønsker innenfor en definert mediekategori, for eksempel en type faglitteratur? Hvor fornøyde er brukerne med bibliotekets tilbud innenfor denne kategorien?
- C. Hva er bibliotekbrukernes behov og ønsker når det gjelder e-bøker og e-lydbøker? Har deres ønsker og behov endret seg under koronapandemien? Etterspør de i større grad digitale ressurser og opplæring i bruk av disse?

For folkebibliotek: Hvor god kjennskap har brukerne til e-boktilbudet? Synes de markedsføringen er god nok? I hvilken grad benytter de seg av e-boktilbudet og hvor fornøyde er de med brukergrensesnittet, utvalget av titler og muligheten for å få opplæring? I hvilken grad ønsker de seg også e-lydbøker og hvordan begrunner de ønskene sine?

For fagbibliotek: I hvilken grad leser studenter pensumlitteratur i e-bokformat og hvor fornøyde er de med tilbudet? Hva slags opplæring tilbys, og hva mener de f.eks. om utvalget av titler, markedsføringen av e-boktilbudet og den tekniske tilgjengeliggjøringen på og utenfor campus?

Aktuell litteratur 2A og B:

Ellefsen, B. (2016). Det ser ut til at den største trusselen mot bokens videre liv i biblioteket - ... er nasjonalbibliotekaren selv. *Morgenbladet* 05.02. S. 56-57.

Japsen, A.-L. (1994). *Biblioteket og faglitteraturen*. København: Gyldendal.

Maceviciute, E., Borg, M., Kuzminiene, R. & Konrad, K. (2014). The Acquisition of E-Books in the Libraries of the Swedish Higher Education Institutions. *Information Research: An International Electronic Journal*, 19 (2). (Denne er pensum i 3. kl.)

Myhre, A.S. (2016). Et hus med bøker. *Morgenbladet* 12.02. S. 28-29.

Pors, N. O. (2006). Kassasjon i det hybride folkebibliotek. 26-48. I Tveit, Å.K. (Red.) *Velge og vrake: Samlingsutvikling i folkebiblioteket*. Oslo: Biblioteksentralen

Røgler, J. (2014). Derfor må vi kaste bøker. *Bok og bibliotek*. Nr 5. Hentet fra <https://www.bokogbibliotek.no/arkiv2/tidligere-utgaver/nr5-2014/derfor-ma-vi-kaste-boker>

Røgler, J. (2018). *Håndbok i samlingsutvikling for bibliotek – CREW-manualen*. Hentet fra <https://buskerud.fylkesbibl.no/2018/01/utgave-handbok-samlingsutvikling-bibliotek-crew/>

Aktuell litteratur 2C:

UH-bibliotek:

E-bøker i norske universiteter og høyskoler: Status og utfordringer. (2011). Hentet fra <http://www.uib.no/filearchive/e-boker-utredning-uh-nett-vest.pdf>

Bryk, M. (2017). *E-bøker og medisinstudenter – en undersøkelse*. Hentet fra <https://www.ntnu.no/blogger/ub-mh/2017/01/20/e-boker-og-medisinstudenter-en-undersokelse/>

Eikebrokk, T., Grødem Knutsen, B. & Thaule, J. (2011). Exploring handheld devices and digital learning: The iPad project at Oslo University College. *ScieCom Info*, 7 (3). Hentet fra <http://journals.lub.lu.se/index.php/sciecominfo/article/view/5277>

Karlsen, G.; Christie, H. & Kolle Riis, H. (2014). *Digitalt pensumsystem*. Hentet fra <https://www.ub.uio.no/om/prosjekter/avsluttet/digitalt-pensumsystem/sluttrapport-digitalt-pensumsystem-2014-06.pdf>

Folkebibliotek:

Colbjørnsen, T. (2014). *Rapport om prøveprosjekt med e-bøker i innkjøpsordningen (PEI)*. Oslo: Norsk kulturråd. Hentet fra <http://www.kulturradet.no/documents/10157/6308f25c-77dd-45a4-8835-d94b66f10ce2>

Kulturdepartementet (2015). *Utredning om e-bøker og utlån i bibliotek*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/0d8914e29293412dbea9d976bde28732/rapport-om-utlan-av-e-boker-i-folkebibliotek.pdf>

Nasjonalbiblioteket og Norsk kulturråd (2014). *Utlån av e-bøker i folkebibliotek – utfordringer og muligheter Notat ved Nasjonalbiblioteket og Norsk kulturråds fagadministrasjon 05.02.2014*. Hentet fra <http://www.kulturradet.no/documents/10157/b984a73a-0904-47b0-8e86-b118816ddffc>

Nasjonalbiblioteket (2019). *Løsning for e-lydbøker i folkebibliotek*. Hentet fra <https://www.nb.no/artikler/losning-for-e-lydboker-i-folkebibliotek/>

Begge:

Dahl, T. A. & Mangen, A. (2015). Deep reading i biblioteket: Et kritisk lys på håndteringen av e-bøker i fag- og folkebibliotek. *Nordisk Tidsskrift for Informationsvidenskab og Kulturformidling*, 4 (1), 5–21. Hentet fra <http://hdl.handle.net/10642/2446>

E-books – Scandinavian points of view. (2011). *Scandinavian Library Quarterly*, 44 (4).

Forbrukerrådet (2015). *Har vi det e-bokmarkedet vi kan forvente?: Rapport om det norske e-bokmarkedet mai 2015*. Hentet fra <http://www.forbrukerradet.no/wp-content/uploads/2015/10/Har-vi-det-e-bokmarkedet-vi-kan-forvente.pdf>

Oppg. 3: Innkjøpsordningene – bruk og formidling

Innkjøpsordningene for ny, norsk skjønn- og faglitteratur for voksne og barn, ny oversatt litteratur og nye norske tegneserier er ledd i en statlig kulturpolitikk for å styrke norskspråklig litteraturproduksjon. Gjennom dette statlige innkjøpet og spredningen til bibliotekene, blir bøkene tilgjengelig for nordmenn flest. De aller fleste norske folkebibliotek får ett eller flere sett av bøkene som innkjøpes av Norsk kulturråd under innkjøpsordningene. Flere skolebibliotek får også hele eller deler av disse settene. Innkjøpsordningene har med ujevne mellomrom vært gjenstand for debatter, utredninger, utvidelser og endringer siden den første fase av ordningene ble innført i 1965.

Aktuelle temaer kan være:

- Ta for deg en kategori innkjøpsordningsbøker fra siste år og undersøk utlånet av bøkene. Hvis systemet tillater det, bryt utlånstallene ned på kjønn og alder. Hvilke kategorier lånerne er mest interessert i denne kategorien litteratur? Kombiner denne utlånsundersøkelsen med intervjuer med de som arbeider med formidling i biblioteket. Hvordan forholder formidlerne seg til denne kategorien innkjøpsordningsbøker?
- Hvordan blir bøkene i innkjøpsordningene formidlet til leserne i ditt praksisbibliotek? Hva gjøres med bøkene, og hva kunne eventuelt gjøres bedre?
- Innkjøpsordningene i skolebiblioteket: Hvilke sett (hele eller deler) mottar skolebiblioteket du har praksis ved fra innkjøpsordningene (barn/voksen/fag/skjønn/tegneserier)? Hvor stor del utgjør disse bøkene av årlig tilvekst, og i hvilken grad er dette bøker som brukes aktivt i undervisningssammenheng, og i så fall hvordan?

Aktuell litteratur

ABM-utvikling (2009). *Innkjøpsordningene: En sterk kulturpolitikk*. Oslo: ABM-utvikling. Hentet fra <http://www.kulturradet.no/documents/10157/cd4de2aa-d90c-4b9c-813b-123e059a5a58> (OBS: Se bort fra kap. 9 og 10)

Fjeldberg, G. (2017). Vi må snakke om innkjøpsordningen. Hentet fra https://www.barnebokkritikk.no/vi-ma-snakke-om-innkjopsordningen/#.X2sbW_ZuJaQ

Kulturrådet. (2017). *Områdeplan for litteratur*. Hentet fra <http://kulturradet.no/norsk-kulturfond/litteratur1>

Kulturrådet (2015b). *Utfyllende notat om endringer i innkjøpsordningen for sakprosa for voksne*. Hentet fra <http://www.kulturradet.no/documents/10157/6495e1a5-d388-4ab7-be23-3b301e6d5e9b>

Naper, C. (2010). Fra mangfold til enfold. Norsk litteraturpolitikk og norske lesevaner i forandring. Mangset, Per (Red.), *KulturRikets tilstand 2009*. 2. s. 17-28. Hentet fra https://www.idunn.no/nnt/2009/01/fra_mangfold_til_enfold_-_norsk_litteraturpolitikk_og_norske lesevaner_i fo

Vestbø, A. (2014). *Nye retningslinjer for innkjøpsordningen for skjønnlitteratur fra 2015*. Hentet fra <http://www.kulturradet.no/documents/10157/92fb0850-b339-4925-9508-39293fc16814>

Opppg. 4: Analyse av bibliotekets formidlingspraksiser

Formidling handler om bibliotekets (eller museets eller arkivets) arbeid for å vekke interessen for tekster eller samlinger eller tjenester som tilbys. Formidling kan både være rettet til offentligheten, til utvalgte grupper eller til enkeltmennesker. Formidling innebærer også å tilpasse sin utadrettede virksomhet slik at den fremmer den enkelte brukers mulighet til å tilegne seg den kunnskapen eller den estetiske opplevelsen som tilbys.

Aktuelle temaer kan være:

- Ta utgangspunkt i bibliotekets, museets eller arkivets formidlingspraksis, diskuter hva som fungerer best i denne praksisen, og begrunn forslag til nye tiltak som kan iverksettes.
- Hva legger biblioteket, museet eller arkivet mest vekt på å formidle (visuelt, digitalt, muntlig, skriftlig)? Hvilke deler av publikum legger man mest vekt på å formidle til? Hvordan oppfatter og vurderer dette publikumet formidlingen?
- Bruker biblioteket ulike former for arrangementer i sin formidlingspraksis, og henger dette eventuelt sammen med utviklingen av biblioteket som møteplass (jamfør oppgave 1)?
- Hvilke digitale formidlingstjenester tilbyr biblioteket til barn? Lager biblioteket egne digitale formidlingstjenester, eller lenkes det opp til andre tilbydere? Hvilke muligheter finnes for kommunikasjon mellom barn og bibliotekansatte?
- I hvilken grad tas sosiale medier i bruk som formidlingsarena? Hvilke bilder formidler biblioteket av seg selv i sosiale medier og i hvilken grad når de publikum?
- Gjennomfør et lite formidlingsopplegg, f.eks. en bokprat eller utstilling. Gjør intervju med noen av brukerne om hva de synes om opplegget ditt, og om hva de mener biblioteket (arkivet, museet) bør gjøre for å nå ut til flere brukere. Vurder kritisk brukernes forslag.

Aktuell litteratur

- Grøn, R. (2010). *Oplevelsens rammer: Former og rationaler i den aktuelle formidling af skønlitteratur for voksne på danske folkebiblioteker*. Aalborg: Aalborg Universitet. Hentet fra <https://vbn.aau.dk/en/publications/oplevelsens-rammer-former-og-rationaler-i-den-aktuelle-formidling>
- Eriksson, R. (2017). Litterære udstillinger i biblioteksrummet. S. 157-180. I Laskie, C. (Red.). *Biblioteksdidaktik*. København: Hans Reitzel
- Himmelstrup, A. (2016). The libraries are filling up with literature in new ways. *Scandinavian Library Quarterly*, 49(4). Hentet fra <http://slq.nu/index850e.html?article=volume-49-no-4-2016-13>
- Laskie, C. (2017). Litteraturformidling: Fra opbevaring til oplevelseslitteratur. S. 83-123. I Laskie, C. (Red.). *Biblioteksdidaktik*. København: Hans Reitzel
- Naper, C. (2011). «Gjør døren høy, gjør porten vid». Folkebibliotekaren og formidlingen. Audunson, Ragnar Andreas (Red.), *Krysspeilinger: Perspektiver på bibliotek- og informasjonsvitenskap*. Kapittel. s. 205-222. ABM-media AS. Hentet fra <http://hdl.handle.net/10642/1060>
- Nielsen, J., & Loranger, H. (2006). *Prioritizing Web usability*. Berkeley, CA: New Riders
- Olsen, H. K. (2013). Med brukerens blikk på bibliotekets fysiske samling. I S. V. Knudsen (Red.), *Pedagogiske tekster og ressurser i praksis* (s. 254–284). [Oslo]: Cappelen Damm akademiske
- Prytz, Ø. (2016). *Litteratur i en digital tid*. Oslo: Spartacus. (Se også Prytz, Ø. (2013) *Litteratur i digitale omgivelser*. Oslo: Kulturrådet. Hentet fra <https://www.kulturradet.no/documents/10157/105685/Litteratur+i+digitale+omgivelser+til+nett.pdf>
- Ridderstrøm, H. Skjerdingsstad, K.I. & Vold, T. (2015). Kulturformidlingens hva, hvorfor og hvordan: Teoretiske perspektiver. S. 15-37. I. Ridderstrøm, H. & Vold, T. (Red.). *Litteratur- og kulturformidling: Nye analyser og perspektiver*. Oslo: Pax
- Skaret, A. og Ørjasæter, K. (2019): Litteraturformidling for barn og unge finner sted. Bidrag til en teoriutvikling. I Ørjasæter, Kristin og Skaret, Anne (red): *Litteraturformidlingens arenaer og praksiser*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Tveit, Å.K. (2004). *Innganger: Om lesing og litteraturformidling*. Bergen: Fagbokforlaget
- Tveit, Å.K. (2019). Fristed og forvandlingsrom. Folkebiblioteket som formidlingsarena. I Kristin Ørjasæter, Kristin og Skaret, Anne (Red.). *Litteraturformidlingens arenaer og praksiser*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Oppg. 5: Informasjonssøkeatferd

A: Du kan gjennomføre en undersøkelse av brukernes erfaringer med praksisstedets publikumskatalog. Ta for deg én eller flere kategorier av sluttbrukere.

Aktuelle innfallsvinkler kan være:

- Hvordan søker de? Bruker de det enkle eller det avanserte søket? Benytter de seg av Booleske operatører? Søker de etter et dokument der de kjenner forfatteren og/eller tittelen på forhånd? Eller er de ute etter dokumenter om et særskilt emne? Gjelder emnesøkene fagprosa eller skjønnlitteratur, eller kanskje film? Fant de det de lette etter? Hvis de ikke gjorde det, hva kan grunnen være? Har de selv en forklaring på det? Hvordan vurderer de katalogens brukervennlighet?

I tillegg til tolkning av funn, kan det være aktuelt å diskutere:

- Hvordan vurderer du publikumskatalogens brukergrensesnitt og funksjonalitet? I hvilken grad er katalogen tilpasset brukergruppen(e)? Kan du se en sammenheng mellom de dataene som er registrert om det enkelte dokument og mulighetene for søking/gjenfinning?

Aktuell metode kan være innhenting av data gjennom observasjon av brukeratferd, gjerne i kombinasjon med kvalitative intervjuer.

ELLER

B: Du kan gjennomføre en undersøkelse knyttet til det bibliografiske området ved praksisstedet.

Aktuelle innfallsvinkler kan være:

- Hva er den overordnede policyen når det gjelder bibliotekets produksjon av poster (kjøp, import og/eller egenproduksjon)? Hva er årsaken til denne praksisen? Er valg av policy avhengig av dokumenttype? I hvilken grad endres importerte data, hva endres eventuelt og hva er begrunnelsen? Er bibliotekets praksis på området basert utelukkende på egne valg eller spiller utenforliggende forhold inn? Hvordan vurderer du denne praksisen i lys av behov for effektiv produksjon av bibliografiske data og/eller brukervennlighet?
- Hvordan utnyttes metadataene i søkesystemene? Hva brukes til søk (er indeksert) og hva brukes kun til presentasjon? Hvordan forstås og utnyttes disse metadataene av brukerne?

Du kan videre også undersøke i hvilken grad biblioteksystemet er tilrettelagt for effektiv import av bibliografiske data.

Aktuell metode kan være innhenting av kvantitative data i form av statistikk, kvalitative intervjuer og/eller observasjon.

ELLER

C: Hvordan vi søker etter informasjon varierer fra alt etter hvilke oppgave og formål. Er det informasjonssøking i forbindelse med skoleoppgaver, arbeidsoppgaver eller av privat karakter vil vi tilpasse praksis etter det.

Aktuelle innfallsvinkler kan være:

- Ta for deg en brukergruppe og se om du kan identifisere hvilke informasjonspraksis denne gruppen har. Det kan være studenter på ulike nivå, eller innen visse disipliner, eller det kan være informasjonssøk i forbindelse med yrkesroller (ingeniører, lærere, sykepleiere osv.), eller folk som ønsker å lære om slektsforskning.

Du kan observere praksis, intervjuer eller samle inn data vha. kvantitative spørreskjema.

Aktuell litteratur

Oppgave 5A

Chambers, S. (Red.) (2013). *Catalogue 2.0: The future of the library catalogue*. London: Facet

Fisher, K. E., Erdelez, S., & McKechnie, L. (Red.). (2005). *Theories of information behavior*. Medford, NJ: Published for the American Society for Information Science and Technology by Information Today. (ASIST monograph series)

Online catalogs: What users and librarians want: An OCLC report. (2009). Hentet fra <https://www.oclc.org/content/dam/oclc/reports/onlinecatalogs/fullreport.pdf>

Sadeh, T. (2013) *From search to discovery*. Paper presentert på: IFLA WLIC 2013. Singapore. Hentet fra <http://library.ifla.org/104/1/098-sadeh-en.pdf>

Oppgave 5B

Knutsen, U. (2007). *Ut og stjele poster?: Effektivitet og rasjonalitet i folkebibliotekenes katalogarbeid* (Masteroppgave, Høgskolen i Oslo). Hentet fra <http://hdl.handle.net/10642/315>

Knutsen, U. (2009). *Fragmentering eller fellesløsning?: Organisering av norsk bibliografisk produksjon*. Hentet fra <https://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/fragmentering-eller-felleslosning-organisering-av-norsk-bibliografisk-produksjon>

Oppgave 5C

Bøyum, I., & Aabø, S. (2015). The information practices of business PhD students. *New Library World*, 116(3/4), 187-200

Catalano, A. (2013). Patterns of graduate students' information seeking behavior: a meta-synthesis of the literature. *Journal of Documentation*, 69(2), ss. 243-274.

Connaway, L. S., Dickey, T. J., & Radford, M. L. (2011). "If it is too inconvenient I'm not going after it:" Convenience as a critical factor in information-seeking behaviors. *Library & Information Science Research*, 33(3), 179-190.

Eckerdal, J. R. (2014). MIK och medborgarskap. I Sundin, O., & Eckerdal, J. R. (Red.). *Medie- & informationskunnighet*. (s. 93-103). Stockholm, Svensk biblioteksforening

Gullbekk, E., Rullestad, T., & Torras i Calvo, M. (2012). *Ph.d.-kandidater og forskningsprosessen: Bibliotekets bidrag* (Vol. 7, Skrifter fra Universitetsbiblioteket i Oslo (trykt utg.)). Oslo: Universitetsbiblioteket i Oslo.

Jacobsen H.E. og R. Andenæs. (2011). Sykepleierstudentenes vei mot informasjonskompetanse. *Sykepleien, Forskning*. nr 3, 238-244

Opppg. 6: Brukerhenvendelser og gjenfinning i biblioteklokalet

Du kan gjennomføre en undersøkelse av hvordan brukerne finner frem til materialet de låner og/eller benytter i biblioteket. Ta for deg én eller flere kategorier av sluttbrukere.

Aktuelle temaer kan være:

- Har de fått hjelp av bibliotekar eller funnet fram på egenhånd? Har de søkt i bibliotekskatalogen etter forfatter/tittel/emne? Har de funnet materiale i en utstilling, nyhetshylle eller liknende? Har de kommet over dokumentene ved en tilfeldighet eller vet de hvor dokumenter som interesserer dem finnes? Fant de det de var på jakt etter eller måtte de finne erstatninger? Hvor lett/vanskelig synes de det var å finne frem til ønsket materiale i biblioteket?

Aktuell metode kan være kvalitative intervjuer eller innsamling av data gjennom bruk av spørreskjema i utlånsskranken eller ved selvbetjent utlånsenhet.

Aktuell litteratur

Bjørneborn, L. (2008). Serendipitetsfaktorer og brugeradfærd på det fysiske bibliotek. *Dansk biblioteksforskning*, 4(2), 43-56. Hentet fra <https://tidsskrift.dk/danbibfor/article/view/97519/146687>

Magi, T. J., & Mardeusz, P. E. (2013). Why some students continue to value individual, face-to-face research consultations in a technology-rich world. *College & Research Libraries*, 74(6), 605-618.

Olsen, H. K. (2013). Med brukerens blikk på bibliotekets fysiske samling. I S.V.R. Knutsen (Red.), *Pedagogiske tekster og ressurser i praksis*. (s. 254-284). [Oslo]: Cappelen Damm Akademisk.

Oppg. 7: Bibliotekets referanse-/informasjonstjeneste

Du kan gjennomføre en undersøkelse knyttet til referanse-/informasjonstjenesten ved praksisstedet ditt. Hvilke aspekter ved tjenesten som skal undersøkes, vil avhenge av type bibliotek og aktuelle brukerrettede tjenester. Undersøkelsen kan basere seg enten på brukernes eller bibliotekpersonalets erfaringer.

Aktuelle innfallsvinkler kan være:

- Hva spør brukerne om (korte faktaspørsmål, hjelp til å finne stoff til en oppgave eller liknende)? Hvilke brukergrupper stiller spørsmål? Er det sammenheng mellom brukergruppe og type spørsmål? Hvilken kommunikasjonsform benytter brukerne (ansikt til ansikt, telefon, brev, epost, chat, sms)? Hvilke(n) personalgruppe(r) svarer på referansespørsmålene? Hvilke typer kilder benyttes til å svare på brukernes spørsmål? Er det papirbaserte eller elektroniske ressurser? Er katalogen eller internett førstevalget? Benyttes én kilde oftere enn andre? Er internettressursene åpne eller lukkede? Hvor lang tid bruker de ansatte på ulike typer brukerhenvendelser? Får brukerne svar? Blir de fornøyd med svaret?
- I tillegg til tolkning av funn, kan det være aktuelt å diskutere bibliotekets praksis på området.

Aktuell metode kan være å analysere eksisterende statistikk i kombinasjon med innhenting av data gjennom observasjon eller kvalitative intervjuer. Bruk av spørreskjema er også mulig.

Aktuell litteratur

Salvesen, G. (2006). *Kan biblioteket finne svaret?: En kvalitativ tilnærming til referansetjenesten i norske folkebibliotek*. Hentet fra <http://bibbild.abo.fi/ediss/2006/SalvesenGunhild.pdf>

Radford, M. L. (2013). Not dead yet! A longitudinal study of query type and ready reference accuracy in live chat and IM reference. *Library & Information Science Research*, (1), 2-13.

Oppg. 8: Metadata/katalogbruk i museum

Du kan gjennomføre en undersøkelse knyttet til registrering og bruk av metadata i museets gjenstandskatalog. En innfallsvinkel kan være:

- I hvilken grad følger museet *Standard for gjenstandskatalogisering*? Hvordan begrunnes eventuelle avvik? Hvilke fordeler/ulemper vil en fullstendig overgang til standarden innebære?

Aktuell metode kan være sammenlikning (mapping) av eksisterende data/format mot standarden, eventuelt supplert med kvalitative intervjuer med personalet.

Det kan også være aktuelt å undersøke brukernes erfaringer med museumsbibliotekets publikumskatalog eller å gjennomføre en undersøkelse knyttet til den bibliografiske produksjonen ved praksisstedet – se oppgave 5.

Aktuell litteratur

Standard for gjenstandskatalogisering. (2008). Hentet fra <https://www.kulturradet.no/vis-publikasjon/-/publikasjon-standard-for-gjenstandskatalogisering>

Brekke, M. (2008). *Fellessøk – er museene klare? Katalogisering av gjenstander ved norske kulturhistoriske museer* (Masteroppgave). Hentet fra <http://hdl.handle.net/10642/326>

Oppg. 9: Praksis i forvaltningsarkiv

Du kan gjøre ei undersøkning av arkivtenestas forhold til eksterne brukarar. Du kan undersøkje om det er utarbeida skriftlege rutinebeskrivingar for handtering av forespørslar om innsyn frå presse og publikum og korleis forvaltningsorganet gjennomfører desse i praksis. Du kan gjere undersøkingane med formål å gjennomføre ei kritisk vurdering av korleis rutinebeskrivingane og praksis samsvarer med kvarandre.

Aktuelle undersøkingsområde kan vere:

- Publisering av offentleg journal på internett: Gir journalen eit tilfredstillande oversyn over dei registrerte saksdokumenta? Er det gjort godt nok greie for korleis journalen kan brukast som grunnlag for forespørslar om innsyn? Kor lang tid tar det før journalen blir publisert på nettet? Korleis blir journalen gjort kjent for potensielle brukarar i mellomtida?
- Forespørslar om innsyn: Kor mange forespørslar mottar organet kvar veke? Korleis fordelar forespørslane seg tematisk på saksområde? Korleis er samansetjinga av dei som spør om innsyn (privatpersonar/journalistar/politikarar/bedrifter og institusjonar)? Korleis blir forespørslane mottatt (brev/e-post/ tlf/ frammøte)? Blir forespørslane registrert av arkivtenesta – evt. korleis? Kor lang er behandlingstida for forespørslane?

Val av undersøkingsområde bør gjerast i samråd med arkivpersonalet. For å få ei nødvendig datamengde, kan det vere nødvendig at personalet bidrar med noe registrering. Ved sida av å innhente kvantitative data i form av statistikk, kan det vere aktuelt å innhente utfyllande informasjon gjennom intervju og/eller observasjon.

Oppg. 10: Hva kan en bibliotekar brukes til?

Denne oppgaven er rettet mot bibliotekariske arbeidsoppgaver *utenfor* biblioteket sett i forhold til kompetanse medbrakt fra studiet. Hensikten er å undersøke hvor godt eller mindre godt den faglige kunnskapen du har med deg fra bibliotekstudiet er tilpasset arbeidsoppgavene på en arbeidsplass som ikke er et bibliotek.

Du kan basere undersøkelsen på de arbeidsoppgavene du selv har hatt i praksisperioden, men fortrinnsvis bør du gjennom intervjuer undersøke oppgaver som utføres av andre ansatte med bibliotekfaglig utdanning. Oppgaven utformes i samråd med praksisstedet, og kan forslagsvis inneholde følgende punkter:

- Arbeidsoppgavene: En systematisk beskrivelse og analyse av arbeidsoppgavene du selv og andre ansatte med bibliotekfaglig utdanning utfører.
- Kompetansen fra studiet: En beskrivelse av aktuelle fag og emner fra studiet.
- Samsvar: Hva har du hatt bruk for av det du har lært i studiet, og hvordan (til hvilke arbeidsoppgaver) har du brukt det? Hvordan ser du for deg at kompetansen din kan brukes på dette arbeidsstedet utover de arbeidsoppgavene du selv har hatt?
- Terminologi: Brukes de samme ord og faguttrykk du kjenner fra studiet? Hvis ikke, gjør rede for terminologiske forskjeller.
- Kommunikasjon med kolleger: Hvordan har kommunikasjonen med kolleger uten bibliotekfaglig bakgrunn vært? Baser svaret på egne inntrykk samt intervjuer med noen kolleger med annen faglig bakgrunn.
- Kommunikasjon med brukere (hvis du har deltatt i tjenester mot brukere).

Oppg. 11: Tilpasset oppgave

Alle de nevnte forslagene kan tilpasses etter behov, men dersom du ønsker å gjøre noe *helt* annet enn forslagene tilsier, velger du oppgave 11. Her kan du ta utgangspunkt i spesielle ønsker eller behov praksisstedet måtte ha, eller utforme et prosjekt på bakgrunn av din egen idé. I så fall er det ikke tilstrekkelig at du gir koordinator beskjed om at du velger oppgave 11. Du må i tillegg formulere en problemstilling, og denne må godkjennes av koordinator før du får tildelt veileder.